

Cursus Begraven en Beleid

Programma cursus Begraven en Beleid

Donderdag 19 mei 2022

12.00-16.30 uur

12.00-13.00: Lunch en onderlinge kennismaking

13.00-14.30: Landschappelijke aspecten

*Docent: Leo Dijkstra (zelfstandig adviseur DIJKSTRA
Tuin, Park en Landschap)*

Tijdens dit cursusdeel komt de ontstaansgeschiedenis en ligging van de begraafplaats of kerkhof in het landschap aan bod. Waarom ligt de begraafplaats precies op deze plek en waarom ziet deze er zo uit? Is dit altijd al zo geweest? De cultuurhistorische betekenis en belangrijke ruimtelijke ontwerppunten worden benoemd naar aanleiding van een aantal voorbeelden. Vervolgens zal er een stap worden gemaakt naar de hedendaagse vraagstukken, zoals boombeheer, ruimen van graven, het bepalen van ruimtelijke belangrijke kenmerken van een begraafplaats. Hoe gaan we om met actuele vraagstukken en wat is het 'laadvermogen' van een begraafplaats?

14.30-15.00: Pauze

15.00-16.30: Cultuurhistorische aspecten

*Docent: Kees van der Ploeg (voormalig universitair
docent kunst- en architectuur-geschiedenis,
Rijksuniversiteit Groningen)*

Een begraafplaats ontleent een groot deel van zijn karakter en stemming aan de vormgeving: het groen, de grafstenen, de hekken, de dienstgebouwen; en dat alles in samenhang. Bij besluiten over bescherming spelen daarom behalve historische ook esthetische overwegingen een rol. In dit deel van de cursus wordt op deze esthetische eigenschappen ingegaan: wat is voor een bepaalde periode typerend, zoals het ontwerp van grafstenen en de belettering. Wanneer we het over erfgoed hebben, gaat het vooral ook over wat zeldzaam is. Houten graftekens, die vroeger veel vaker voorkwamen, zijn door hun geringe duurzaamheid vrijwel overal verdwenen. Aangezien deze vooral voor minvermogenden werden geplaatst, zit hier dus ook meteen een sociaal aspect aan.

Metalen rouwkasten met kunstbloemen, die in de jaren twintig en dertig vaak voorkwamen, zijn inmiddels ook een zeldzaamheid geworden. Achter alle individuele verhalen van de overledenen schuilt zo ook een meer algemene geschiedenis van maatschappelijke verhoudingen en culturele ontwikkelingen.

Vrijdag 20 mei 2022

09.00-17.00 uur

09.00-10.30: Beleidsmatige en juridische aspecten

Docent: Petra Hurkmans (beleidsmedewerker groen en landschap, Gemeente Borger-Odoorn)

Rondom begraven en begraafplaatsen gelden vele regels. Landelijk gelden de Wet en het Besluit op de lijkbezorging en lokaal zijn regels vastgelegd in een verordening of reglement. Welke verplichtingen en welke mogelijkheden geven deze regels een begraafplaatseigenaar en gebruiker? Heeft een lijk bepaalde rechten? En hoe zit het met het grafrecht en het grafmonument? Mag je vrijwilligers inzetten voor begraafplaatsbeheer en hoe regel je dat?

In dit cursusdeel wordt uitleg gegeven over de belangrijkste regels op begraafplaatsen. Aan de hand van voorbeelden uit de gemeente Borger-Odoorn kijken we hoe beleidsvisies en verordeningen kunnen helpen bij het beschermen en verder ontwikkelen van de ruimtelijke inrichting van een begraafplaats en de historische grafmonumenten. Tevens bespreken we bovenstaande en door deelnemers ingediende praktijkvragen.

10.30-11.00: Pauze

11.00-12.30: Begraafplaatsen en de hedendaagse uitvaartcultuur

Docent: Brenda Mathijssen (universitair docent psychologie, cultuur en religie, Rijkuniversiteit Groningen)

Begraafplaatsen zijn multifunctioneel: ze hebben verschillende betekenissen en functies. Voor de één is de begraafplaats een heilige plek, voor de ander is het een recreatieve locatie in de stad of het dorp. Daarnaast speelt de begraafplaats een rol binnen de gemeentelijke context. Het is een plaats voor inwoners van diverse etnische en religieuze achtergronden. Ook is het een 'groene' plek binnen de bebouwde kom. De diverse rollen die een begraafplaats kan vervullen, staan vaak op gespannen voet met elkaar. Verschillende gebruikers hebben bovendien verschillende ideeën over wat gepast en ongepast is op een begraafplaats. Daar komt nog bij dat nieuwe vormen van lijkbezorging steeds populairder worden, zoals crematie en in de toekomst ook alkalische hydrolyse. Deze vormen van lijkbezorging brengen kansen en uitdagingen voor begraafplaatsen met zich mee.

In dit cursusdeel bespreken we de multifunctionaliteit en uitdagingen voor begraafplaatsen in de hedendaagse samenleving. Niet de wetgeving, maar de geleefde praktijk staat centraal. Na een hoorcollege van 45 minuten, werk je samen met een medecursist aan een eigen casus. Je analyseert de multifunctionaliteit van de begraafplaats waarop je zelf werkzaam bent of je bespreekt hoe 'jouw' begraafplaats zich verhoudt tot uitdagingen in de huidige samenleving. We bespreken concreet tegen welke uitdagingen je aanloopt en hoe je hiermee om kunt gaan. Ook delen we elkaars "best practices".

12.30-13.30: Lunch

14.00-17.00: Bezoek aan twee begraafplaatsen in gemeente Groningen (met eigen vervoer)

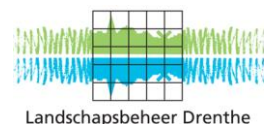
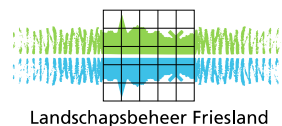
Praktische informatie

Aanmelden kan op de [website](#).

Elk cursusblok van anderhalf uur bestaat uit 45 minuten informatieoverdracht gevolgd door 45 minuten bespreking van vragen, voorbeelden en problemen die door de deelnemers zelf worden ingebracht.

Deelnemers worden verzocht bij opgave aan te geven welke concrete verwachtingen zij hebben ten aanzien van de cursus en een aantal vragen, voorbeelden of problemen te formuleren waarmee zij in hun werkpraktijk te maken hebben.

Noordergraf wordt gevormd door:
Erfgoedpartners
Landschapsbeheer Friesland
Landschapsbeheer Drenthe
Landschapsbeheer Groningen
Rijksuniversiteit Groningen

Noor
DER
graf

Laatste Groet
van Loppersum's
Muziekcorps